

Hungarian A: literature – Standard level – Paper 1
Hongrois A : littérature – Niveau moyen – Épreuve 1
Húngaro A: literatura – Nivel medio – Prueba 1

Wednesday 4 May 2016 (afternoon)

Mercredi 4 mai 2016 (après-midi)

Miércoles 4 de mayo de 2016 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a guided literary analysis on one passage only. In your answer you must address both of the guiding questions provided.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse littéraire dirigée d'un seul des passages. Les deux questions d'orientation fournies doivent être traitées dans votre réponse.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis literario guiado sobre un solo pasaje. Debe abordar las dos preguntas de orientación en su respuesta.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Írjon irodalmi elemzést az alábbiak közül az **egyik szövegről!** Elemzésében mind a két segítő kérdésre válaszolni kell!

1.

Nyakigláb alak, gyerekfej, szomorú szem, nagy léptekkel jött (felemás zoknik), meglátta a szembejövőt, megállt, az óriási aktatáskát, amit cipelt, letette a földre, két karját kinyújtotta, „szeretsz?” – kérdezte, akár fiúval, akár lánnyal találkozott. Választ nem várt. „Az a flúgos¹ srác...” – mondták az egyetemen, egyébként a neve Beck volt, a keresztnéve felejthető.

- 5 Elsőéves, és pár hét után mindenki ismerte, bolondnak tartották, néhányan zseninek is. Titkait híven őrizte az ormótlan fekete aktatáska, amit sohasem nyitott ki. Irritáló darab, úgy követte gazdáját, mintha elvarázsolta volna egy E.T.A. Hoffmann² – novellából. A aktatáska örökké zárva, Beck az előadások alatt egy harmincas évekbeli üres üzleti mappa lapjaira jegyzetelt, a fekete fedőlapon megkopott aranybetűkkel az állt: Pneumatik Engelbert Cord. Ha betelt, 10 másikat vett magához, egész széria állt rendelkezésére, bárki belenézhetett, átlapozhatta, nem talált benne semmi izgalmasat. Na de a táska! Állandó találgatások tárgya volt az évfolyamon, mit tartalmaz. Ha tőle kérdezték, Beck valami zavarosat motyorgott. A nagyképű tanársegéd is hozzászólt. „Egy titok – mondta –, ami csak az élettelen tárgyak (kövek, cserepek és egyebek) 15 buddhatermészetének elve alapján fejthető meg”, ám hogy az micsoda, nem árulta el. Annyit mondott: a végső valóság megértésének szinonimája. Később – amikor a végső valóságról érdeklődtek néhányan, a tanársegéd mindent visszavont, s azt állította, csak viccelt.

- Egy emlékezetes október délelőtti nyelvészetórán az unalomtól féláljult termet a táska titkának megfejtése villanyozta fel, mindenki tippelhetett valamire, a válaszokat írásban kellett leadni a portán, hogy majd háromtagú bizottság bírálja, az első díj egy üveg kisüsti³ lett volna. 20 A kísérlet rosszul végződött, mert a portán váratlanul megjelent egy bajuszos kis ember, és elkobozta a papírokat. „*Onnan jött...*” – suttogta feldúltan a portás. „Honnan?” – kérdezte néhány naiv hallgató. „Fedőneve Nyikogyim Fomics...” jelentette ki a vicces tanársegéd. Kínos hír volt, a táska-mókát a résztvevők hamar el akarták felejteni.

- Mit tudnak az emberek Beckről? A legfelső emeleten rejtőzködő személyzeti osztály 25 párnázott ajtaja, vagy ahogy a diákok hívták, a rejtélyek kapuja mögött dolgozó három hölgy tudta a legtöbbet, nekik ez volt a dolguk, szőni- fonni az információkat, apró részletek összefüggéseit felkutatni. A Gabika nevű szépség pedig tényleg mindenkiről tudott mindent.

- Beck Szegeden született zsidó családban – mesélték a hölgyek –, apja ügyvéd volt, szülei „nem jöttek vissza”, Szidi nevű öreg cselédjük bujtatta a fiút falun, most vele lakik a Rákóczi 30 úti lakás két szobájában, a lakás eredeti tulajdonosa Beck apjának barátja, neves egyetemi professzor, aki negyvenhétben kivándorolt Argentínába. A derék ember a kiskorú fiúra hagyta a lakását, hatalmas könyvtárát, még a megélhetéséről is gondoskodik kéthavonként száz dollárral.

- „Evidens, mi van a fiú táskájában – mondta Gabika együtt érzően –, szegény, magával 35 cipel mindent, ami a gyerekkorára emlékezteti... fényképet, levelet, órát, kitüntetését, kicsi ezüstpoharat vagy ezüstkanalet, az első kiscipőjét, hajfürtöt, ilyesmiket...”

Te jó ég! Ez miért evidens?

Bíró Zsuzsa, *A flúgos srác* (2012)

¹ flúgos (szleng): bolondos, huzatos, hiányzik egy kereke

² E.T.A. Hoffmann: Ernst Theodor Amadaeus Hoffmann (1776–1822), német romantika

³ kisüsti: pálinka

- (a) Hogyan mutatja be és állítja szembe az emberi magatartásokat a szerző a novellarészletben?
- (b) Mi a metaforikus jelentése a Táskának a fiú életében?

2.

Régi holmi

- A régi holmim ott maradt a házban.
De megvan-e még az az emelet?
Hogy én ott mennyit óvtam és vigyáztam,
amim maradt: a legszebb teemet!
- 5 Amim maradt belőled – mibelőlünk,
se közelebb hozzánk, messzebb se tőlünk.
- A régi holmi ott maradt a házban,
ezt álmodom, és el is indulok.
Helyén talán csak holdsütötte váz van.
- 10 Éjfél mutatnak épp a mutatók.
Az emelet megvan, de nincs bejárat.
Olyan halotti – lakják ezt a házat?
- A régi holmi! Csak egy macska jár ott.
Az erkély felől van a bemenet.
- 15 A múlt a mostra mélán visszakarog.
Az asztalon egy Jékely-kötet.
A hó csikorgott, és a buszra várva
szívünket lestük: támadt benne lárma.
- Legszebb telem. Két markod összetetted:
- 20 hullana bár ekkora hópehely!
De hát én holmi fennkölt képzeteknek
a rabja voltam: nincs számomra hely,
téged szeret a legjobbjik barátom.
Az ajtó itt be van falazva, látom.
- 25 Becsület forgott fenn. Hazudni, csalni?!
De elfogynak a kijátszott aduk.
Sicc, macska! Ott az erkély. Elinal – ni,
itt van megint. Küszöb alatt a lyuk.
Persze hogy aztán ráfanyalodunk csak,
- 30 s már úgy vagyunk, mint törzshelyén a kuncsaft.
- De hűlt hamut mi haszna felkotorni?
Talán parázslík benne még titok?
Mi szél hozott ide? És hogy jutok ki?
A macska módján sajnos nem tudok.
- 35 Az éjszaka előbb-utóbb elolvad.
Majd jönnek értem? És ki jön? Te hol vagy?
- A régi holmim itt maradt a házban.
Olyan egyszerű. Minden a helyén.
Talán csak a tükör miatt csináltam.
- 40 Ki is vagyok? Egy biztos: itt ez én.
S neked nem kell se jönnöd már, se menned,
amíg az éj tömbjei töredeznek.

Várady Szabolcs (2003)

- (a) Mi a költemény vershelyzete, amelyben megszólal a lírai én?
 - (b) Mi a szerepe a „régí holmi” szószervezet ismétlődésének a vers gondolati tagolásában?
-